

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2378/2024
09.07.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Владета Станковић адвокат из ..., против тужане Основне школе „Доситеј Обрадовић“ Прековце, Ново Брдо, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 490/2024 од 06.03.2024. године, у седници одржаној 09.07.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 490/2024 од 06.03.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П1 12/2023 од 03.11.2023.године, ставом првим изреке, одбачена је као недозвољена тужба тужиле у делу којим је тражила да се утврди да је тужилји решењем туженог престао радни однос без правног основа, те да се решење тужене број .. од 13.02.2015. године поништи као незаконито. Ставовима другим, трећим и четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужилју врати на рад и исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде за период од 01.02.2015. године до 01.02.2019. године у укупном износу од 3.257.530,75 динара, те да Пореској управи Републике Србије поднесе електронску поресу пријаву ППП ПД и уплати порезе и доприносе на новчане износе из става трећег изреке за сваки месец појединачно. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужилја да туженој накнади трошкове парничног поступка од 102.375,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 490/2024 од 06.03.2024.године одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11... 18/20 и 10/23) и утврдио да је ревизија тужиле неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је уговором о раду од 06.02.2013. године засновала радни однос на неодређено време код тужене почев од 18.02.2013. године, на радном месту наставник ... језика, када је приложила Уверење Филозофског факултета Универзитета у Приштини број 994/162-1115/1 од 14.10.2004. године. У том уверењу је наведено да је тужила дипломирала на Филозофском факултету у Косовској Митровици дана 19.01.1999. године. Тужени се обратио тужилу дописом, који јој је уручен 23.01.2015. године, са захтевом да достави диплому или оверену фотокопију дипломе. Истовремено тужени је доставио и допис Филозофском факултету Универзитета у Приштини, који се изјаснио актом од 17.12.2014. године да уверење број 994/162-1115/1 од 14.10.2004. године на име тужиле није издато на том факултету, да је на основу службене евиденције утврђено да на име тужиле постоји досије број 570/5544 у коме се од документације налази само захтев за обнову прве године судија од 07.11.2001. године на Студијском програму за ... језик и књижевност, те да нема ниједне пријаве испита. Директор тужене је применом члана 120. Закона о основама система образовања и васитања донео решење број ... од 13.02.2015. године којим тужилу отказује уговор о раду и престаје радни однос са даном 13.02.2015. године, због давања нетачних података одлучујућих за заснивање радног односа, непоштовања радне дисциплине и због чињенице утврђене у току радног односа да не испуњава услове за пријем у радни однос у погледу стручне спреме. Наведено решење је тужила одбила да прими, о чему је секретар школе сачинио белешку на самом отказном акту, након чега је исто истакао на огласну таблу школе дана 13.02.2015. године и сачинио писмену белешку о датуму када је писмено скинуто са огласне табле дана 23.02.2015. године. Тужила је током поступка истакла да је против предметног решења изјавила приговор школском одбору, начелнику за образовање у Ранилугу и начелнику за образовање у Косовској Митровици и да се не сећа датума када је то учинила, при чему до закључења главне расправе није пружила било какав доказ на ту околност.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања нижестепени судови одбацили тужбу тужиле у делу којим је тражила да се утврди да је незаконито решење директора о престанку радног односа од 13.02.2015. године, налазећи да тужила није доказала да је пре подношења тужбе суду искористила интерну заштиту прописану чланом 145. Закона о основама система образовања и васитања. Зато је у преосталом делу одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражила да се обавезе тужена да је врати на рад и

исплати накнаду штете на изгубљене зараде за спорни период, те да поднесе пореску пријаву пореској управи и уплати порезе и доприносе.

Неосновани су наводи ревизије тужиље којима се правноснажна пресуда донета у другом степену побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 145. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ 72/09, 52/11, 55/13 и 35/15 - важећи пропис у време доношења оспореног решења) прописано је да против решења о остваривању права, обавеза и одговорности, запослени има право на приговор органу управљања у року од 8 дана од дана достављања решења директора (став 1.); орган управљања дужан је да донесе одлуку по приговору у року од 15 дана од дана достављања приговора (став 2.); ако орган управљања не одлучи по приговору или ако запослени није задовољан другостепеном одлуком, може се обратити надлежном суду у року од 15 дана од дана истека рока за доношење одлуке, односно од дана достављања одлуке (став 7.).

Полазећи од наведених законских одредаба следи да је у поступку одлучивања о правима, обавезама и одговорностима запослених у установама васпитања и образовања предвиђена двостепеност. То значи да предмет судске заштите може бити само коначна одлука послодавца, односно одлука донета поводом приговора запосленог, док одлука првостепеног органа може бити предмет судске заштите само у случају ако је против ње поднет приговор о коме другостепени орган није одлучио, а тужба поднета сходно члану 145. став 7. наведеног Закона о основама система образовања и васпитања.

У конкретном случају директор тужене је дана 13.02.2015. године донео решење којим је тужили утврђен престанак радног односа, а које садржи поуку о правном леку о интерној заштити код послодавца изјављивањем жалбе, односно приговора Школском одбору и последицама уколико орган управљања не одлучи о жалби, да се може покренути поступак код надлежног суда у року од 15 дана од дана истека рока за доношење одлуке, односно од дана достављања одлуке, због чега јој нису ускраћена законска права на правни лек.

Тужилца је током парнице истакла да је против предметног решења изјавила приговор школском одбору, начелнику за образовање у Ранилугу и начелнику за образовање у Косовској Мировици без временског одређења када и на који начин будући да се не сећа када је то учинила, при чему до закључења главне расправе није пружила било какав доказ на ту околност. Имајући у виду прописану двостепеност спроведеног поступка код тужене, неопходно је да тужилца као запослена у туженој установи, докаже да је у поступку интерне заштите права из радног односа поднет приговор против донетог појединачног акта директора школе о коме другостепени орган није одлучио, што је у конкретном случају изостало.

Следом изнетог, као је предмет тужбеног захтева оцена законитости првостепеног решења, којим је тужили престао радни однос код тужене које не може самостално бити

предмет судске заштите у спору ове врсте јер није био предмет интерне заштите код послодавца, будући да тужила није доказала да је против спорног решења поднет приговор о коме другостепени орган није одлучио, то је правилан закључак нижестепених судова да је тужба тужиле недозвољена, због чега је иста морала бити одбачена.

Насупрот наводима ревизије којима се указује да је оспорено решење проистекло из дисциплинског поступка, тужиле је престао је радни однос независно од њене воље и воље послодавца по посебном закону - Закону о основама система образовања и васпитања. По том закону у смислу члана 120, у радни однос у установи може да буде примљено лице под условом прописаним законом и ако има поред осталог одговарајуће образовање (став 1. тач. 1.) По правилу из става 4. наведене законске одредбе запосленом престаје радни однос ако се у току радног односа утврди да не испуњава услове из ст. 1. истог члана. Из наведене одредбе специјалног закона произилази да се ради о специфичном престанку радног односа по сили закона, јер због природе делатности законодавац је посебном (цитираном) законом прописао веома строге услове пријема у радни однос и строжије критеријуме у погледу престанка радног односа у односу на матични закон (Закон о раду). С тим у вези, послодавац против тужиле није покренуо и водио дисциплински поступак због учињене теже повреде радне обавезе или извршене повреде забране прописане чл. 44. до 46. Закона о основама система образовања и васпитања, а због чега се може изрећи дисциплинска мера престанак радног односа.

Осим тога, неосновано се ревизијом оспорава примена правила садржана у Закону о раду у погледу начина достављања оспореног решења, указујући на одредбу члана 140. Закона о државним слубеницима којом је предвиђено да се при одлучивању о правима и дужностима државног службеника примењује закон којим се уређује општи управни поступак, изузев код одлучивања о одговорности за штету. У установама образовања и васпитања радни однос се заснива уговором о раду, због чега када посебан закон - Закону о основама система образовања и васпитања не регулише посебним нормама правила о достављању отказног акта, односно одлуке послодавца о престанку радног односа, примењују се правила садржана у матичном Закону о раду. Стога, са становишта правилне примене одредбе члана 185. Закона о раду, нижестепени судови су оценили да је оспорено решење достављено тужиле. Тужила је одбила да прими одлуку послодавца о престанку радног односа, што је утврђено и на основу изјаве тужиле, због чега је сачињена службена белешка, исто је објављено на огласној табли тужене школе, па се по истеку рока од осам дана од дана објављивања сматра да је одлука уредно достављена.

Правилно првостепени суд код чињенице да је тужба тужиле за поништај решења о престанку радног односа одбачена као недозвољена због непостојања услова прописаних законом за пружање судске заштите, одбио захтев за реинтеграцију, односно враћање на рад тужиле код тужене, као и захтева за накнаду штете због изостале зараде у спорном периоду и уплату пореза и доприноса.

Врховни суд налази да је одлука о трошковима парничног поступка донета правилном применом одредбе члана 153. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић